

EGEKOBİDER Yayın Organı

KOBİ

değerleri

Yıl: 10 Sayı: 33 Ekim-Kasım 2015

FİNANS VE FİNANS KAYNAKLARI
“GÜVEN” İŞ VE FİNANS HAYATININ EN BÜYÜK REFERANSIDIR

Doç. Dr. C. Coşkun KÜÇÜKÖZMEN

İEÜ, İşletme Fakültesi
Ege Finans Derneği (EFD) YK
Başkan Yard.

KOBİ'ler ve Risk Yönetimi

ürünlerinizin hatalı olması neticesinde maruz kalabileceğiniz itibar riski kolayca sayısallaştırılabilen bir risk değildir. Veri (data) ise risk ölçümü ve yönetimi sürecinin en önemli girdisidir. Verinin güvenilir kaynaklardan ve doğru olarak zamanında elde edilmesi önemlidir. Verinin işlenmesi, analize elverişli hale getirilmesi ve nihai olarak bulguların elde edilmesi ve görselleştirilmesi hayati önemi haizdir. Zira risk hesabı hassastır ve sizi olduğundan çok ya da az riske maruz gösterebilir ve basit bir ihmal sizi çok zor durumda bırakabilir. Risk yönetimi bu bağlamda bir bilim olduğu kadar aynı zamanda bir sanattır. Yani elde edilen veriler ve sonuçlarla sezgi ve deneyimi birleştirerek beklentilerin yönetilmesi sürecidir. Her tercih belli bir getiri için de olsa mutlaka belli bir maliyeti de içermektedir. Dolayısıyla risk yönetiminin de bir maliyeti vardır. Ancak risk yönetiminin maliyetinden kaçınmanın maliyeti sanıldığından daha büyük olabilir.

Risk yönetimi aslında bir fırsat yönetimidir. Bu sürecin her kademesi belli bir öğrenme, araştırma, hesaplama ve uygulama evresini içerir.

Şirketlerin risk yönetimine ilişkin süreçlerinde önem vermeleri gereken somut ve soyut parametreler vardır. Bunlardan ilki bu işi gereğince yapacak olan nitelikli insan kaynağı, diğeri ise teknolojik imkânlarla hangi ölçüde sahip olduğudur. Teknolojiden kasıt sadece donanım değil, donanımı besleyecek olan bilgi, veri ve haber (malumat) akışıdır. Soyut parametreler arasında ise kurumsal risk yönetim kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesi ile risk iletişiminin sağlanması sayılabilir. Risk yönetimi sürecinin püf noktası yani "olmazsa olmaz"ı eğitimidir. İşin özü eğitim olmakla birlikte gelişen teknoloji ve yenilik-

ler nedeniyle eğitimin sürekli olması da önemlidir. Zira piyasa koşulları, iş ortamı, ihtiyaçlar sürekli olarak değişmekte ve risk yönetimi de durağan olmayıp değişime yanıt verecek şekilde değişmektedir. Bu nedenle sürekli eğitim işin artık ayrılmaz bir parçasıdır. Risk kelimesinin Çince hem kriz hem de fırsat (şans) anlamına geldiği söylenir. Risk yönetimi aslında bir fırsat yönetimidir. Bu sürecin her kademesi belli bir öğrenme, araştırma, hesaplama ve uygulama evresini içerir.

Risklerinizi gayet iyi yönettiğinizi, döviz kuru ya da faiz oranlarındaki olumsuz gelişmelerin firmanızı minimum seviyede etkilediğini, hatta bir kriz anında bile rahatlıkla ayakta kalabileceğinizi varsayalım. Peki, iş ortaklarınız ve iş yaptığınız taraflar ne durumda? Onlar risklerini nasıl yönetiyorlar? Onların iş yaptığı kişi ve kurumları da dikkate aldığınızda bu sürecin ciddi bir bağlantı analizi içerdiği görülecektir.

Sonuç olarak ifade etmek gerekirse risk yönetimini sadece organizasyonel şemalar, yazılı kurallar, birimler ve süreçlerle gerçekleştiremezsiniz. Risk yönetiminde süreklilik ve güncelleme esastır, kesintiler ve rehabet riskleri artırır. Bu süreç aynı zamanda ciddi sürekli bir eğitimi ve bu işe gönül vermeyi gerektirir. Risk, serseri bir mayın gibi işletmenin tüm damarlarında dolaşır, tamamen işletmeden bağımsız gibi görünse de gerçekleştiği anda sistemi bir anda işlemez hale getirebilir. Risk yönetimi farkındalığı ve kültürünün yerleşmesi bu açıdan önemlidir.

Küresel rekabetin işletmeler üzerine getireceği baskılar gelecekte daha da belirginleşecektir. Bazı şirketler battıktan hemen sonra "düne kadar işler iyiydi, bir anda battık ve nasıl olduğumu anlayamadık" derler. Hâlbuki batışlarının başlayışını görmemiş, sezememişlerdir. Risk yönetimi sadece içeriden değil dışarıdan gelebilecek olan tehditlere karşı da önlem almanızı sağlar. Neticede karar alıcılara ve yöneticilere önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Risk yönetimi itibar konusunu da içermektedir. Şirketin itibarı önemlidir ve bunu riske ettiğinizde kurtarmanız yıllar alabilir.

Şirketler, kurulduğu ve faaliyete başladığı andan itibaren muhtelif risklere maruz kalırlar. Şirketlerin mikro ölçekte olan ve kendi faaliyetlerinden kaynaklanan risklerinin dışında da risklere maruz kalma ihtimalleri her zaman için mevcuttur. Bu risklerin başında makro ve sektörel riskler ile etkisi kolayca hissedilmeyen dışsal rekabet riskleri gelmektedir. Ancak bu riskler genellikle göz ardı edilmektedir. Örneğin Çin'in son on yılda artarak büyüyen dış ticaret hamlelerinin etkisinin birden bire hissedilmesi ve kısa zamanda birçok şirketi zor bırakması ani gelişen bir durum değildir. Yine benzer şekilde küresel kriz neticesinde oluşan dengesizliklerin ticaret kanalı üzerinden etkisini göstermesi de ani gelişen bir durum değildir. Bu gibi beklenmedik gelişmelere (risklere) karşı en büyük hazırlık, bir dizi makro ekonomik ve finansal göstergeleri güvenilir kaynaklardan sürekli takip etmek ve riske karşı korunma stratejilerini bu tür gelişmeleri de dikkate alarak belirlemektir. Bu yaklaşım, belli bir disiplini ve alışkanlığı gerekli kılmaktadır. Risklerin belirlenmesi, tanımlanması, sınıflanması, ölçülebilir hale getirilmesi ve nihayetinde yönetilmesini ifade eden aşamalar farklı yaklaşımları içermektedir. Örneğin risklerin belirlenmesi süreci en önemli süreçtir, zira bu aşamada göz ardı edilen ya da gözden kaçan bir risk firmayı çok zor durumda bırakabilir. Risklerin belirlenmesinden sonra sınıflanması nispeten daha kolaydır. Şirketin faaliyet türüne göre riskler kredi riski, likidite riski, tedarik riski, fiyat riski, yasal düzenleme riski, operasyonel risk gibi muhtelif kategoriler altında sınıflanabilir. Risklerin ölçülmesi ise işin en hassas ve teknik kısmıdır. Zira üstlenilen risklerin sayısallaştırılması her zaman mümkün olmayabilir. Örneğin

İŞBİRLİĞİ; BİRLİKTELİĞİN GÜCÜNÜ İFADE EDEN EN BAŞLICA ANAHTARDIR.